

ПРЕЗИДЕНТ ОБМЕЖУЄ ВИДАТКИ НА ДОПОМОГУ НА 3 МІЛІАРДИ 166 МІЛІОНІВ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт домагався від конгресу ухвалення видатки теперішнього року на 3 мільярди 166 мільонів на дальше ведення допомоги під час фінансового року, що починається 1 липня 1934.

З цього фонду суму 940 мільонів доларів мають виділяти на річні цілі, зв'язані з загальною допомогою та з публічними роботами; а решту мають виділяти президентові до розпорядження.

Президент остерігає конгрес, що скаруб не може тепер видати на цілі допомоги більшої суми, яку, котрої він домагався.

КОНГРЕС ЗА КАМПАНІЮ ПРОТИ ЗЛОЧИННИХ БАНД

ВАШИНГТОН. — Сенат ухвалив аж шість проєктів законів, що мають на цілі скріплення урядової кампанії проти бандитських шайок.

Ухвали перейшли без довшої дискусії, як видно, під враженням викрадення осіб, якому стільки розголосу дали справи Джуні Роблес та Вілєма Гетела.

Ці нові закони дають федеральному уряду право слідити й карати злочинні схоплювання осіб, вимушувати викупів при допомозі пошти, телеграфу, телефону або й устно, злочини, в яких погіб федеральний урядник, в яких крадієцтво, товари, котрі перевозяться з одного стеґу до іншого, грабунки федеральних банків, допомогу втечі в'язнів з федеральних в'язниць, і том подібні.

ВИМІРИЛИ СКОРО СПРАВЕДЛИВІСТЬ ШАЙЦІ ВИКРАДАЧІВ.

ЛОС-АНДЖЕЛЕС (Каліфорнія). — Прокуратура поставила перед постійним судом трох людей, обвинувачених за викрадення Керіґа Гетела. Обвинувачені, котрі називаються Керіґа, Вільєма і Кері, признались перед судом до вини, стараючись в цей спосіб урятуватися від ставлення перед присяжними, котрі мали би право засудити їх на смерть, тоді, як самий суддя на це не має права.

Кері признався, що він був провідником шайки. Він один готов був ризикувати суд перед присяжними. Всі обвинувачені задоволені судом, що вони більше помічників не мали, а спеціально, що жінки, котрі поліція арештувала як співвинників, до злочину зовсім непричетні.

Суддя після тих зізнань приступив до виміру кари й засудив кожного з обвинувачених на до смертну в'язницю. Обвинувачені радо кару прийняли. Визволені нафтар Гетел оповідав про своє викрадення, що його заставили лежати весь час на ліжку. Він признав, що він самий під диктант бандітів писав до родини листи в справі свого викупу.

СПРАВА ВИКРАДЕННЯ ДИТИНИ РОБЛЕСІВ ШЕ НЕ ВИСНЕНА.

ТАКСОН (Аризона). — Лікарю оглянувши 6-літню Джуні Роблес, котрої добуто з рук викрадачів 19 днів по викраденню, та переконавшись, що ця дитина сильно й постраждала душевно й ослабла й фізично; однак вони вірять, що дитина при добрім догляді вернеться до здоров'я. Родина Роблесів з радістю з повернення дитини влаштувала цілонічну завіду.

Тимчасом поліція стежить за кожним слідом винуватців викрадення дитини. Річні познані ведуть поліцію в ріжні стеґи. Поліція обіщє скорий арешт винуватців.

ВЕЛИКИЙ ПАРОПЛАВ РОЗБИВ. МАЯКОВИЙ КОРАБЕЛЬ.

НЮ ЙОРК. — Величезний пасажирський корабель "Олімпик", що належить до "Гвайт Стар", вдарив серед густої мряки на маяковий корабель "Ненкеток", що стояв на котвиці коло міліни Ненкеток на схід від Лонґ Айленду.

"Олімпик" зараз задержався та спустив дві ракетки димку. За який час з моря добуто 7 осіб. З них 3 померли скоро з ран. Крім цього з залоті "Ненкеток" згинули без сліду 4 моряки. В цей спосіб випадок коштував життя 7 людей. Повідомлення про випадок, прибережна сторожа вислала на елітство корабель "Арго". По зложенню зізнань капітаном і моряками, "Олімпик" поїхав далі в дорогу до Ню Йорку.

СТРАЙК УЧЕНИКІВ НА ОБОРОНУ СУПЕРІНТЕНДЕНТА.

МЕНЕСФІЛД (Огайо). — Ученики школи "Медисон Таншилл Гай Скул" вийшли на страйк для протесту проти усунення зі становища шкільного суперінтендента Д. Лєра Блєка. Ученики покинули класи та парадували під шкільним будинком. Ученики, котрі при кінці року мають дістати диплом, збираються відмовити прийняти ці дипломи з рук нового суперінтендента.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ДЛЯ ВП. УРЯДНИКІВ І ЧЛЕНІВ 345 І 385 ВІДДІЛІВ У. Н. С. В. MINNEAPOLIS, MINN.

Отримуватимуться, що

ЮВІЛЕЙНИЙ ЗБОРІ

345 І 385 ВІДДІЛІВ У. Н. С. СОЮЗА

в будівлі: відбудуться

У ВІСІТОК, ДНІ 22-ГО ТРАВНЯ (МАЙ) 1934 РОКУ

в годині 7:30 вечір

В УКРАЇНСЬКІЙ НАРОДНИЙ ДОМІ, MINNEAPOLIS, MINN.

На цей збірок виготовити реферат про У. Н. С. Союз год. рек. секретар Д. Галичанин, який з приводу ювілейних свят в Пінаго, Ст. Луїс і Іст Ст. Луїс буде саме знаходитись в тих ювілейних. Всі члени обох відділів повинні прийти на ті ювілейні збірки обов'язково.

Таксамо повідомляється

ВП. УРЯДНИКІВ І ЧЛЕНІВ 103 ВІДДІЛІВ У. Н. С. СОЮЗА

В. MILWAUKEE, WIS., що

ЮВІЛЕЙНИЙ ЗБОРІ

торгов відділу У. Н. С. Союзу відбудуться

В СЕРЕДУ, ДНІ 23-ГО ТРАВНЯ (МАЙ) 1934 РОКУ

в годині 7:30 вечір

В УКРАЇНСЬКІЙ ЦЕРКОВНИЙ ГАЛІ, MILWAUKEE, WIS.

1231 SCOTT STREET. На ті збірки також прибуло год. рек. секретар Д. Галичанин та виготовити реферат про У. Н. С. Союз, і 15-16

Головний Канцелярія У. Н. С. Союзу.

І "РІГАШЕ РУНДШАВ" ПОІНФОРМОВАНА!

Правий кореспондент газети "Ріґаше Рундшав" з 17. 4. 1934 пише, що до вибуху чесько-польського непорозуміння причинився в першу чергу німецько-польський договір, який примував усі народи близького сходу піддати ревізію основи їхньої політики, які вносили спіралі на аксіомі польсько-німецької діалічної ворожбачі. Той пакт повернув усі примування білоруського й українського народу на шлях мирного розвою. В такому дусі андерґана стаття до самого кінця.

Виходаю з того, що аргумент московський та польський, що нібито Українці є німецькою видумкою, є правдивий, бо як нема Німеччини, то нема й білоруського й українського революційного руху та змагання до незалежності. Забув автор, що кожний себе свідомий народ не буде вибілювати своїх життєвих вибілювань на прокум там непорозумінню, діалічному та несправедливому, а лише на вишук власного життя. А всякий непорозуміння лише використувати для тієї мети. Чомуж Українці не мали використати німецько-польське напруження для себе? Колиж його нема тепер (у що сумніваємось), то українська справа й без того останется такою, як вона була, і піде шлях, який їй догало, а не таким, які її хтонебудь припіше.

ЦИґАНСЬКИЙ ТЕАТР.

Як відомо, в Кошицях існує школа для циганських дітей, яка тішиться великим успіхом, що й заперує водночас здогадки, що Цигани не можуть вижити поспішною. Управління школи є київським проф. Пегаліш, що зорганізував акторський театр, який дає у школі вистави написаних спеціально для Циганів. Циганські діти, виявляють невеликі акторські здібності і мають не один раз режисерує поміж ними своїм зорі, яка має колись засісти на фільмовому несебоні. В циганській школі йде досить високому рівні. Діти, що навчилися в школі читати і писати, вчать тепер дома своїх батьків.

САМОГУБСТВО КРИЗЬ ТЕЛЕФОН.

В містечку Миланзеве (Альзаш) трапився трагічний випадок самогубства польського робітника М. Стребольського, який вирішив у драматичний спосіб застрелитися не тільки на очах, але й "на вуках" своїх любів. По телефонній розмові з любов'ю Стребольський виглянув революцій і стріли собі в серце. Телефонну слухавку доставив самовбивши у такому положенні, що нещасна любов вчула смертний вистріл.

ВДІШНЬ ДЛЯ ГРАБЕЖІ.

Перед окружним судом у Березані відбулася розправа проти Г. Сави, обвинуваченого в тому, що влучив Валентина Дулоша, якого зрештою ограбав. Савка отримав перший раз перед нападком судом, але наслідком суперечності лікарів про початковий обвинуваченого справу передано зм'якшеному суду. У висліді розправи Савку засуджено на 15 літ в'язниці.

БІЛІЙС ВАНДАЛИЗМУ ЕСПАНСЬКИЙ БЕЗБОЖНИКІВ.

Берейська "Германія" подає цікаві цілі північних нападків еспанської революції: Спелано або динимом замінено в руїні монастир і костел в 1931 р. — 56, в 1932 р. — 51, а в 1933 р. — 50. В тому числі є іст відомка катедра Сан Хозе в Севільї, правдива перлина мистецтва. Крім цього знищено більше як 10 тисяч ріжних цінностей рукописів, кілька тисяч ріжних гравюр і картин та сотні статуй.

ЯК ДБАЮТЬ НІМЦІ ЗА СЕЛЯНІ.

(УП) Недавно мав німецький міністер Даре відчит проєкти. перед дипломатичним корпусом у Берліні і, заграничними журналістами. Він заявив, що недавно, німецький селянин був предметом візиту для всіх. Зокрема марксистів, завдяки були зніщені селянство, бо знали, що воно одиноким може ім-стати, належний опір, а крім того, що одиноким селянство є тим елементом, що зможе відерпати при житті цілу націю навіть проти волі марксистам. На думку марксистів, селянство було реакційним, бо не йшло за класичним марксистським дієрпаєм. Однак німецьке робітничтво, організоване в націонал-соціалістичній партії, вартувало селяні. перед загладом. Невеликий німецький уряд застав абсолютну охорону селянства і змобілізував усі його використувати. Невеликий уряд дав селянству почесні місця на нощі, як одиноким лідерам тієї нації. Все є правдиво, лише селянин з його привабливістю до землі є вічний.

В АНГЛІЙСЬКІЙ ФАШИЗМ ТАКИ МОЖЛИВИЙ.

(УП) Англійський фашистський рух, якому пророкували дуже коротке життя, скоро розростається. Недавно відбулося в Лондоні зібрання англійських фашистів, на якому були 10 тисяч уніформованих фашистів. На цьому зібранні вигословив провідник фашистів, Мосей, програмову промову, в якій звернувся до всіх гостро проти того, що в Англії розпалюються Жиди більше, ніж у Палестині. Та це для нас нічого, бо протиставляючи рух наш не більше актуальності. Для нас цікаве те, що всі проповідники наших і чужих марксистів та лібералів, що ось нібито в Англії, клясичній країні демократії та лібералізму, фашизм неможливий, не сповнілись. Вони уповали на те, що Англія знайома лібералізм, щоб серед них був можливий фашизм, але не подумали при цьому, що щоб тому заривати, треба було з Англії виникнути якісь палування. Показалося, що інстинкт самозбереження англійської нації перед розкладом лібералізму, а саме верх над марксистсько-жидівськими пророкуваннями.

НЕЗАВІДНІ ПОЛІТИЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ ЧЕХІВ.

(УП) Теперішнє положення чеської республіки під політичним оглядом незалежно від одного Соса знаменувати Німці з другого Мазаря, а саме до них доходить, що й чеські "брати" Польщі. Не знають, куди кинути за ратушним, бо Франція заляско, а вороги наслідують на границях. Бенеш заявив, що він не має би вже нічого й проти Англії, але Австрія з Німеччиною, а Крамарж залучається в своїй газеті на неополітичність проповіданого ним славянського братерства, незалежно від взаємних палів у бік Польщі. Та не лише славянські "брати" загрожують республіці за границі. Вони підтримують словачинські самостійницький рух, фаворизують словачинського провідника Ганку, а на Підкарпатській Україні підкуством ведуть протиукраїнську роботу. Що з того вийде?

ВАТИКАН--ВАРШАВА--ТЕРНОПІЛЬ Є КОНКОРДАТ, АЛЕ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ ЛИШ НА ПАПЕРІ.

ЛЬВІВ. — Появилася в "Ділі" стаття адвоката д-ра Стефана Барана, в якій подає багато фактів, у котрих він виступав як правний заступник, а в котрих виступали українські греко-кат. священники, як обвинувачені й карані польською владою за те, що відбували з вірними процесії до панцирних хрестів, відправляли там молебні й дували в молитвах, що минулося панцирною ліхо й праділі.

Найбільше тих кар посилалися в тернопільський округ. Там покрано багатьох священників і за церковну процесію з хоругвами зі співом церковних пісень, влаштовану з нагоди свята "Українська Могила Христові".

Адв. Баран доказує законами, що все те сталося безпечно, і питається:

"Чи про ті факти знає Ватикан, чи пам'ятує варшавська нунціятура, чи знає про них польський центральний уряд? Варшава далеко, Ватикан ще даліше, а Тернопіль на місці".

УКРАЇНСЬКА РАДІОПРОГРАМА НА ДАЛЕКИМ СХОДІ.

ХАРБИН (Манчжу). — В неділю, 25 березня, харбінська радіостанція передала перший раз спеціально українську програму. Ця станція дуже сильна і її слухають на цілому Далекому Сході. Програма була присвячена головно пам'яті Шевченка. Виготовлено реферати про "Куліт Шевченка", про "Заповіт Шевченка" та відспівано низку хороших і сольових пісень, до слів Шевченка. На закінчення виготовлено реферат на тему України в Азії" та відспівано національний гімн "Ще не вмерла!". Цей концерт мав великий успіх у Манчжу та на цілому Далекому Сході. Кожну тижню програми і її зміст пояснювано японською мовою. Решту інформації про тижніючі точки програми подавав керманич радіопрограми, п. Горбатенко.

ОРГАНІЗАЦІЯ МОЛОДІ "ЗЕЛЕНИЙ КЛИН".

ХАРБИН. — Тут powstała організація під назвою "Зелений Клин". Метою цієї організації є зорганізувати українську молодь Зеленого Кину, щоб вона не йшла до чужих організацій, де нічого не навчиться, а може зтратити своє національне обличчя. Українська молодь, для якої Зелений Клин став другою батьківщиною, прямує до того, щоб вибороти для себе самостійну державу, "Зелену Україну", і допомогти всьому українському народові.

ВЕЛИКДЕНЬ У ХАРБИНІ.

ХАРБИН. — Харбінські Українці відсвяткували Великдень дуже торжественно в українській Свято-Покровській церкві, в якій на перший день свід відправлено Службу Богу українською мовою.

ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА ПАРОХІЯ В ПРАЗІ.

ПРАГА (Чехословаччина). — В неділю, 22 квітня, відбулося в церкві св. Климента торжественне богослуження, по яким відбулася інсталяція і посвячення нової греко-католицької парохії в Празі.

НОВА КНИЖКА ПРО УКРАЇНСЬКОГО МИСТЦЯ.

ЛЬВІВ. — Звід пера мистця Павла Ковжана вийшла українською й французькою мовою книжка про нашого визначного мистця Грищенка, родом з Великої України, що тепер мандрує по Іспанії й Португалії. Це малює світової слави.

ПАМ'ЯТАЙМО ПРО НАШИХ МИСТЦІВ.

ЛЬВІВ. — Видригено кляч: Пам'ятаймо про наших мистців! Замість безвартісних оліфдорків купуймо лиш оригінальні образи наших мистців, пам'ятаючи, що вони є найкращими і нападуть цінними дарунками чи це з нагоди уродин, чи імянин чи т. п. нагод.

БЕНЕШ ОБІЩЄ АВТОНОМІЮ.

УЖГОРОД (Підкарпаття). — Чеський міністер заграничних справ, Бенеш, відвідуючи Підкарпаття, заявив, що в наступний році буде проголошений закон про введення автономії для Підкарпаття. Скавав, що Чехословаччина не хоче накидати "Підкарпатські Русь" ніякої національної ні культурної орієнтації.

СУД ДЛЯ УКРАЇНЦІВ БЕЗ УКРАЇНЦІВ.

УЖГОРОД. — Вищий суд у Кошицях має відділ для Підкарпаття, але нема в нім ні одного Українця з того краю.

КИЇВ НАПРАВЛЯЮТЬ.

МОСКВА. — "Правда" подає з Києва, що Київ підготовляють до ролі столиці України. Призначено 50 мільонів рублів на нові мешкальні будинки. Вже розпочато будову осмів для робітників народного комісаріату освіти. Понавляють навіть хлібини. І завели автобуси. Хочуть братися навіть до поправки київського двірця. Таке подає московський кореспондент.

ДОЛЕТІЛИ ДО ІРЛАНДІ.

ДОВІН. — Джордж Понд і Чезаре Сабелі, що пустились літаком в дорогу до Риму, долетіли до Ірландії.

"VOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канади наслідати пошти гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. "Свобода": ВВген 4-0237. — Тел. У. Н. Соколя: ВВген 4-2116.

Адреса: "VOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ГРОЗА ВІЙНИ І ФАБРИКАЦІЯ АМУНІЦІЇ

Увага публічної opinii не тільки Америки, але й цілого світа, звернена тепер між іншим на справу виробу амуніції. Звернули на неї перше увагу не вдалі переговори між державами за обмеження зброєнь. Далі ревіліції про фабрикацію амуніції в різних державах, головну у Франції й Англії. Появляється недавно ріжні статті про міжнародні коншахти фабрикантів амуніції, часто навіть у місячниках, які можуть своєю ціною знаходити попит тільки серед багатих. З'явилися далі навіть спеціальні книжки про цю справу, а декотрі з них добули собі широчезну популярність. Далі про фабрикантів зачали говорити з проповідальництвом. Нарешті сенат американського конгресу ухвалив розвести над фабрикацією амуніції широке слідство.

Зацікавлення фабрикацією амуніції прийшло верхом на воєнних алармах. Люди й установи, зацікавлені запобіганням новій війні, яка легко може стати новою світовою війною, шукаючи жерел нової пропаганди, в першу чергу відкрили, що найбільше воєнної пропаганди випускають пропагандисти біля ріжних підприємств, занятих виробом воєнної амуніції. Найбільшими такими фабрикантами амуніції є: Вискерс в Англії, Крезот у Франції, Круп у Німеччині й Скода в Чехословаччині. Кожде з цих підприємств веде передовсім у своїм власним краю завітну пропаганду за державне роззброєння, послугуючись, річ ясна, яскравим патріотизмом.

В тієї пропаганди найкращим аргументом є звичайно вказування на потребу роззброєння через показування на зброєння ворожого сусіда. Ворожого сусіда знову беруться нахвалувати на зброєння не хто інший, як цей самий патріотичний фабрикант амуніції. Коли ворожий сусід не постарався про краще зброєння від своїх фабрикантів амуніції, то можна його продати амуніцію, вироблену за границею, й описи, показуючи на неї співгрозжана, закликати їх до зброєння своєї держави. Такі річі роблять загальною всі великі приватні фабриканти амуніції. Такі річі вони робили перед світовою війною. Такі річі вони робили навіть підчас війни. Такі річі вони роблять і тепер.

Своєю пропагандою, нібито патріотичною, а на ділі суто інтриганською, вони немало причинилися до зросту того напруження, котре в своїм висліді довело до вибуху світової війни. Тому люди й організації, зацікавлені в запобігання новій війні, стараються розкрити інтриги фабрикантів амуніції в краях і поза країнами. Ці розкриття запобігати війні, зовсім можна сумніватися, але як свідства поведуть солідно, то війну може трохи відложитися.

О. Сновіда.

КЛОПОТИ ЗАГРАНИЧНОЇ ПОЛІТИКИ РОСІЇ

Політики, засліплені величезними просторами російської імперії, охотно піддаються бульбашковим режамі. Мовляв, хоч і не зоріс ми добре в країні Світі (хто тепер може говорити, що там світло?), то позиція Росії в світі безперечно скріплюється. Найіше твердження. Положення Світі серед інших держав світа іде від кепського до гіршого. А особливо в останніх часах.

Скільки то трубіла світової факсика преса про зближення Росії до Злучених Держав, про союз проти Японії, про американські позиції Світі й т. п. і ось, перші кроки миттєві, і щож показується? Під охлядом політичним показується, що Японія готова порозумітися з Америкою, і Америка з Японією. Але зоріс не за ціну втримання російської політики Японії проти Росії. Так як досі, та політика не дає звернена своїм вістрям против Болшевізму. Щож поможе їй "зближення" до Америки?

Дальшою несподіванкою для Світі був би союз не тільки позицій не кредитів держав, винилм Америкі, Тихо й Спокійно, але як гім з ясного неба впав цей бій на розгорячених світовських агентів в Америці й на світовських друзів і агентів в Європі. Здалося, все було таксе добре, все так чудово йшло в бік "зближення" дружних відносин з Вашингтоном, все ворожило найкращі перспективи, себто спровадження задурно американських добрих товарів до Росії і кепських болшевицьких кепів до Америки, аж ось... Все чорті взяло. Спершу плати старі договори, а потім подивимось... Правда, світовська преса робить добру міну при кепській річ, бундучиться і "грозить", що всі заповідання, призначені для Америки, перестав Англії і т. п. Але не так то легко це зробити, а тут час іде і всі світовські нові "план" індустриальні, обчислені на американську позицію й американські кредити, дістають в лоб.

По тих двох ударах прийшов третій. І власне ота змінила політика Японії за опанування Китаю. Страшак американський не поміг, просто тому, що Америка й не син-

досі вибирати кштанці з ворожою для "матушки Росії". І Японія іде далі: вже порозумівається з Чан-Кай-Шеком щодо Маучуа, вже коїтає одну провінцію китайську за другою і, як здається, ми стоїмо на передодні величезної ваги історичного факту: китайсько-японського союзу під проводом країни союзнаго союзя. Іншими словами, на азійських границях Росії постане колосальний блок з п'ятьох і більше мільйонів людей, добре організованих, які чекатимуть лише гасла, щоби виперти Росію з Сибіру.

Не дурно, пишуть газети, що не сходять на повіки червоного диктатора в Кремлю, придуреного примарою "жовтої безпеки", не дурно оплутувати всіх усіх і всіх пактами і порозуміннями, які одначе ані в Азії йому проти Японії не допоможе, ані не охоронять його західних границь підчас дійсної безпеки, ані не врятує від гніву підлітків народів, передусім України, вражі війни.

Четвертий удар — це події у Франції. Оповідати, що під час останніх заворушень у Франції Комітети дад приказ французьким комуністам стриматися від гвалтовної акції

Лев Ясінчук.

УКРАЇНСЬКА ІНТЕЛІГЕНЦІЯ

Визвольні змагання народу розвиваються в трох ступнях: 1 — це національно-культурний, 2 — політичний, 3 — господарський відрощення. В першому ступні — це боротьба за національне обличчя, за окремність, себто за свободний розвиток мови, літератури, мистецтва; його ознакою є національні мови, пісня, культ народних звичаїв. На другому ступні — народ видиває вже політичні гасла, які завершують гаслом державності. Це гасло стає головною метою державного народу з найвищим ступнем: **собоїрності**. Одночасно народ змагає до опанування господарського життя. Це робиться на те, щоб народ міг самостійно жити. Державний народ старіється поширювати свої господарські рямці, щоб через витворення залеж-

ности державувати розгін другого народу до самостійного життя і щоби поширювати дієно (чи хочби тільки на око) свій національний стан по широким.

Український народ проявляє вже всі ступні розвитку. Навіть на Підкарпатті пробивається вже промічний не то національний окремішність, але й державності. В Галичині, на Великій Україні й частинно на Буковині український народ виявляє навіть твердим ділом свої політичні бажання. Носієм цих визвольницьких змагань народу, його провідною верствою, його проблемником за національне й соціальне виживання — це інтелігенція народу. У Польщі нахорують загалом 580,000 умовних працівників. Самий державний бюджет на 1933 рік

Московська політика переходить тяжкі часи. Треба, щоби ми з того скористали.

"АСОВІЯ ЗІТ ОБЕДНАННЯ"

(за квітень 1934)

І. ПРИХІД:

З перенесення на попереднього місяця.....\$ 92.50
Прихід у квітні.....2,124.51

Разом.....\$2,217.01

II. РОЗХІД:

а) Висилка до краю:
1) Визвольна акція.....\$800.00
2) Рідна Школа.....300.00
3) Лемківщина.....150.00
4) Інваліди.....100.00
5) Політичні в'язні.....100.00
6) Тов. "Прогрест".....100.00
7) Музей Визвольної Боротьби.....100.00
8) Народний Дім в Конським.....50.00
9) Селянська Бурса в Товмачі.....50.00
10) Нац. Музей у Львові.....50.00
11) Письменникам.....50.00
12) Родинам пок. Біласа і Данилишина.....30.00
13) Гуцульщині.....25.00
14) Комітетові допомоги в Румунії.....25.00
15) Кошти телеграми, висилки і листів.....14.25 \$1,994.25
б) Удержання канцелярії.....25.00
в) Друки.....3.25

Разом.....\$2,022.50

III. ЗІСТАВЛЕННЯ:

Прихід у квітні 1934 р. \$2,217.01

Розхід.....2,022.50

Остатється в касі Обеднання з кінцем квітня 1934 р. \$ 194.51

Обеднання Укр. Організації в Америці.

вносити на платні 120,000, державних урядових 3,320,000,000 злотих. Тому, що українські землі становлять одну третину Польщі (124,974 кв. кілометрів, (за обчисленнями на Мірона Коруби), то можна рахувати, що найменше одна третина урядової верстви працює на наших землях. На неї видає держава біля 700,000,000 злотих, а з того належно яких 400,000,000 злотих платять українські народ. Тимчасом українські урядники старі вимирають, а нових не беруть. Належно 50% інтелігенції це безробітні.

Безробіття української інтелігенції наступило безперечно по закінченні польсько-української війни, коли то шведсько-польські уряди почали здійснювати проекти, на зніпнення Русі! й коли уряд почав масово усувати інтелігентів українців зі служби. Так отже це ясне, що причина безробіття українських інтелігентів — це не господарські умови, як це в ескади у світі, але в більшій мірі політичні.

Нема змислу голосити, що інтелігенції маємо подостатком, що нам потрібно робити: крім для продукції матеріальних благ. Це крик без ніяких підстав. Ми завжди мали маю інтелігенції. Ті ніде не забавлять. І Польща мають багато інтелігентів, в тім також десятки тисяч безробітних (120,000). А всеж такі їх суспільники кажуть, що інтелігенції в них не забавлять, тільки вона! нерозумно розуміє, бо все пишеться до великого міста, де вигідніше жити, але де умови тяжчі, бо конкуренція більша. Тепер в Україні шораз менше студентів української молоді. Ті відстоють (у Польщі) що року лає. В 1925/6 р. було в середніх школах української молоді 4.3%, 1927/8 — 4.1%, 1929/30 — 3.8%. На 21.5% загального числа українського населення — це зникаюча цифра.

Хоч би і скортіло заробіток до Словак був би не важким про таксе балазати з котрим неспівником. Він знав людей, що жаден з них не вдержав би зника за зубами. Як би виявившись, він знав загавд свого пана зрадити в користь якого неспівника, то повне би на шибениці. Тайну в таких інтересах умилі вдержати тільки люди, для яких такі тайни були лабим. Ними були вірменські купці, що заробляли посередничством у викупі й викраданні неспівників.

Словак був цікавий, чи Вірменин приїде до нього з таким пропозиціям. Та Вірменин не приходив. Приїшов як про трохи тихий, та не до Кулі, ані до Бутури. Приїшов до Нестора. Коли Куля завіз їх до кулі, Вірменин промовив:

— Приїшов лист від Розв'язного. Він в Зарікові: Пише до мене, щоби я тебе викупив і ретту грошей передав тобі.

(Далі буде).

ВСТУПАЄ ГРОМАДА, в члені УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

там ті справи тепер стоїть, можна змркувати. Тому інтелігенція західних земель має перед собою дуже важне рідко, може історично. Що інтелігенція не викопила тих завдань, які на неї вкладав би 15 літ тому історичний момент, винию в цьому довголітні акції в цілому народі; цьому винна обставина, що народ діє десятиці, сотні літ не виявляв ніколи своєї збірної волі, що жив мирним життям, в якому, як на спокійному плесі води, може створитися тільки жабурина. Зовсім інші завдання сьогодні, про учини часту, коли українське життя по визвольних змаганнях зрушилося й живо ферментує.

СКРОМНИЙ БРАЗИЛІЄЦЬ.

"Не прийм'яо ваших позив, Україно!" — так пише в одній з чергових своїх статей журналіст Павло Такла. "Не прийм'яо до глибини душі промислів телеграм страждальців і великодушних синів України", бо, як каже, "я сповідав свій обов'язок".

Колісся, як виходить із снів шановного автора, був він великим приятелем покритих діб. Це крик без ніяких підстав. Ми завжди мали маю інтелігенції. Ті ніде не забавлять. І Польща мають багато інтелігентів, в тім також десятки тисяч безробітних (120,000). А всеж такі їх суспільники кажуть, що інтелігенції в них не забавлять, тільки вона! нерозумно розуміє, бо все пишеться до великого міста, де вигідніше жити, але де умови тяжчі, бо конкуренція більша. Тепер в Україні шораз менше студентів української молоді. Ті відстоють (у Польщі) що року лає. В 1925/6 р. було в середніх школах української молоді 4.3%, 1927/8 — 4.1%, 1929/30 — 3.8%. На 21.5% загального числа українського населення — це зникаюча цифра.

Хоч би і скортіло заробіток до Словак був би не важким про таксе балазати з котрим неспівником. Він знав людей, що жаден з них не вдержав би зника за зубами. Як би виявившись, він знав загавд свого пана зрадити в користь якого неспівника, то повне би на шибениці. Тайну в таких інтересах умилі вдержати тільки люди, для яких такі тайни були лабим. Ними були вірменські купці, що заробляли посередничством у викупі й викраданні неспівників.

Словак був цікавий, чи Вірменин приїде до нього з таким пропозиціям. Та Вірменин не приходив. Приїшов як про трохи тихий, та не до Кулі, ані до Бутури. Приїшов до Нестора. Коли Куля завіз їх до кулі, Вірменин промовив:

— Приїшов лист від Розв'язного. Він в Зарікові: Пише до мене, щоби я тебе викупив і ретту грошей передав тобі.

Велика Україна вже до війни мала загато інтелігенції. Як

Гнат Крашанко.

ДВІ НЕВДАЧНОСТІ.

(Історичне оповідання).

16)

— Вибачайте! Чи я знаю, що ви маєте якийсь макот? Як міні-завтра буде яка казія до Львова, прийду до вас. Тепер мушу побакати з'їзду нашим молодим товаришам.

Бутура відійшов, Словак виступив на подвір'я Нестора. Як і хотів доіждатися від тебе щось, докладніше про того Розв'язного і про його родину, — розпочав Вірменин. У мене ще лежать його гроші. Я гадав, що ніби тебе приїде поновляти, щоби тебе викупити на його кошт і ретту грошей відіслати йому тобою. Я був би давно прийшов до тебе балазати з тобою про той кулі, Умозможиває се тебе посидати, яку ти тоби дав і яку ти передав Розв'язному. Се посидати дає мені право удержувати твої гроші тільки на окуп за Розв'язного. Як ні, то я обов'язаний вернути гроші Розв'язному, або його роду. З тих грошей не маю права зяти ні гроша на окуп за тебе.

— Я не маю того. Надаюся, що Розв'язний так напавше до вас, щоби ви мене викупили. Може про се викупи-

по тому не приходять ніяка вість, бо все це переговорюють винину?

Не думаю. Про винину вже ніхто не балає. Я також втрапив нашкоду, щоби Розв'язний поміг тобі. У мене його гроші, на які він чекає не махну рукою. Він обов'язаний заопікуватися тобою. Колиж до тебе поріг не дав знаку життя, то він або знов попав у неволю, або погив, або занедужав і умер. Я мушу звернутися до його родини з запинком, що з тими грошима зробить. Як і так тут вже не довго буду поспати, бо за місяць перевишу до Молдави.

Нестор розказав Вірменині про розв'язного, і Вірменин відійшов. Коли Нестор на подвір'я балазав з Вірмениним, Словак сидів разом з Бутурою, і Бутура розказував ріжні анекдоти, котрі малих сороміливі.

В таких соромілих оповіданнях і піснях Словак дуже любувався. Бачучи, що Словак казав розвеселений, раптом спитав його:

— Змайстрував ось таксе, що і ви змайстрували би, як би забули за вашого Алаха. Він таксамо потуркав, як і ви. Бува, Тепер вже не в. Він таксамо як і ви, був настанником неспівників одного Тюрка. Бува, Тепер вже не в. У його пана були чотири такі неспівники, котрим жаль було давати неспівників. Одні шло давали, другі так не мали турок, тільки казав їх збирати. Той Вацлав Куля зроби з ними так: Від двох взяв по двіста дукатів, два дала йому по п'ятдесят, і вони втекли разом з ним. П'ятсот дукатів

— Ви маєте брата в Молдаві?

— Не маю жадного брата.

— Як то ні? Я знаю його. Словак звется так як і ви, тільки не Косиць Куля, а Вацлав Куля. Також подібний до вас.

— Кажу вам, що брата не маю.

— Ну, ну. Я знаю, себто вгадую, чому ви його відрікаєтесь. Бейтеся за свій хліб, бо він там змайстрував щось таке, що як ви висті про се надлетіла суди, то вона і вам пошкодила би.

— Ви справді знали якого Словака Куля? Я брата взагалі не маю і не маю. Маю лише дві сестри. І мій дідусь, брат мого батька, не має синів, лише дідича. Що ви змайстрували собі ваш Куля?

— Змайстрував ось таксе, що і ви змайстрували би, як би забули за вашого Алаха. Він таксамо потуркав, як і ви. Бува, Тепер вже не в. Він таксамо як і ви, був настанником неспівників одного Тюрка. Бува, Тепер вже не в. У його пана були чотири такі неспівники, котрим жаль було давати неспівників. Одні шло давали, другі так не мали турок, тільки казав їх збирати. Той Вацлав Куля зроби з ними так: Від двох взяв по двіста дукатів, два дала йому по п'ятдесят, і вони втекли разом з ним. П'ятсот дукатів

мали для нього більшу вартість, як плата за песю і безпечну службу.

— Служба сьогодні небезпечна, — перебив Словак. — Можемо попередити неспівників алаха. То ви кажете, що той якийсь другий Куля дістає чотириста дукатів і втік разом з неспівниками?

— Так зроби.

— То якийсь не з нашого роду Куля, бо дуже дурний. Я був би зробиш інше. Я був би взяв п'ятсот дукатів і зрадив їх.

— Колиж би ті неспівники не дурні були. Вони поділяли, що той ваш брат, може й справді не брат, дістав грамоту від святигоского купця, що як ті неспівники знайдуться на подеських купці, то він Вацлав Куля виплатить чотириста дукатів.

— Йосиф Куля зрозумів Бутуру. Вгадав, що то оферта. Бутура нечаче говорив до нього: "Випустити мене, або втечі мною, то від мене дістанеш двіста дукатів. Може, що ти пристане до нас, то й від нього зробиш".

Між неспівниками були один такий, від которого мог би дістати більше, як двіста дукатів. То був Нікеш, син великого купця з Нірнбергу. За нього Турок жадав десять тисяч дукатів. Батько Вацлава вже давав п'ять тисяч, та Ту-

